

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

№157 ЖОВТЕНЬ
2018

Директор видання:
Маргарита Юрченко

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх
04053, Україна, Київ
тел. (44) 486 2878
факс (44) 486 2812

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

АМУ: хроніка, події, коментарі

Наша мета – зробити все можливе, щоб наші міста стали кращими та зручнішими для життя, - В.Кличко
31 жовтня у Києві пройшов Kyiv Smart City Forum 2018.
Захід організовано КМДА за підтримки АМУ.

Програма Маршрути успіхів демонструє успішний досвід вирішення місцевих проблем та впровадження реформ на місцевому рівні. Такі історії успіху підтверджують, що рух у напрямку децентралізації є правильним і його треба продовжувати, - О.Слобожан
11-12 вересня відбувся навчальний візит до Києва в рамках програми «Маршрути успіхів».

стор. 3

Життя українських міст

Київ, Миколаїв, Івано-Франківськ, Харків,
Тернопіль, Канів, Чортків, Лозова,
Люблинецька ОТГ

стор. 9

ПУЛЬС РЕФОРМ

Фахові Секції АМУ обговорюють законодавчі новації та аспекти секторальної децентралізації

стор. 13

Консультації спеціалістів

Роз'яснює Аналітичний центр АМУ:
Щодо земель колективної власності

стор. 17

Місцеве самоврядування за кордоном

Сортування сміття: досвід
європейських міст

стор. 19

Актуальна тема

Славутський міський голова В.Сидор та Южненський міський голова В.Новацький взяли участь у Європейському тижні регіонів та міст Європи
Балтський міський голова С.Мазур взяв участь у міжнародній конференції, присвяченій 10-тиріччю співпраці асоціацій органів місцевого самоврядування в рамках проекту ПЛАТФОРМА

стор. 22

www.auc.org.ua

Видання здійснене в рамках Проекту USAID ПУЛЬС, який Асоціація міст України впроваджує за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку. Впровадження проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, здійсненій через Агентство США з міжнародного розвитку. Зміст не обов'язково відображає думку USAID або Уряду США.

Асоціація міст України презентує видання

КНИГА УСПІХІВ

Збірка за III кв. 2018 р. містить більше 80 коротких історій про те, як децентралізація впливає на життя громад. Видання підготовлене в рамках Проекту ПУЛЬС, який Асоціація міст України реалізує за фінансування USAID.

Отримавши завдяки реформам нові повноваження та ресурси, органи місцевого самоврядування мають можливість спрямовувати збільшені бюджети на покращення комфорту та підвищення якості життя у громадах. Зміни на краще спостерігаються практично в усіх сферах – від освіти та

охорони здоров'я до ЖКГ.

Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман на Дні діалогу з владою, який АМУ провела у Тернополі 24 вересня 2018 року, наголосив, що реформу децентралізації буде продовжено, і переданий на місця ресурс треба конвертувати в нову якість життя людей.

” *Хочу висловити сподівання, що зібрані Асоціацією міст України історії успіхів надихнуть органи місцевого самоврядування на подальшу плідну роботу задля створення дійсно європейських умов життя у своїх громадах, - Виконавчий директор АМУ Олександр Слобожан.*

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Здійснення органами місцевого самоврядування контролю за додержанням законодавства про працю

Видання здійснене в рамках проекту «Партисипативна демократія та обґрунтовані рішення на місцевому рівні в Україні», який реалізується Асоціацією міст України та Норвезькою асоціацією місцевих і регіональних влад у співпраці з Норвезьким інститутом міських і регіональних досліджень за фінансової підтримки МЗС Норвегії.

Видання покликане допомогти органам місцевого самоврядування підвищити ефективність діяльності у сферах контролю за додержанням законодавства про працю, урегулювання ситуації щодо конкурентних умов малого та середнього підприємництва, «детінізації» зайнятості та збільшення надходжень до місцевих бюджетів.

Усі випуски Книги успіхів та інші видання АМУ доступні в електронному вигляді на сайті АМУ у розділі Бібліотека за посиланням auc.org.ua/library

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ ВІТАЄ ПЕРЕМОЖЦІВ КОНКУРСУ «SMART МІСТО 2018»!

31 жовтня у Києві пройшов Kyiv Smart City Forum 2018. Захід організовано КМДА за підтримки Асоціації міст України. Форум відкрив Голова Асоціації міст України, Київський міський голова Віталій Кличко: **«Наша мета – зробити все можливе, щоб втілити ті завдання, напрацювання, пропозиції, які зможуть зробити наші міста кращими та зручнішими для життя. Адже новітні технології – це крок у майбутнє, який ми робимо кожного дня»**. Він також поділився досвідом впровадження «розумних» технологій у столиці.

Kyiv Smart City Forum – це одна з головних подій Східної Європи, присвячена популяризації розумних міських технологій та впровадженню інноваційних рішень у містах. Захід відбувається вже втретє. Цього року на форум зібралися понад 1200 учасників, серед яких міські голови, представники місцевого самоврядування, IT-спільноти, бізнесу.

Під час Форуму відбулося урочисте нагородження переможців конкурсу «SMART МІСТО 2018». Міста-лідери впровадження інноваційних рішень в інфраструктуру були відзначені у шести номінаціях:

Харків – найкраще інноваційне місто – за найефективніше використання технологій для трансформації міського простору.

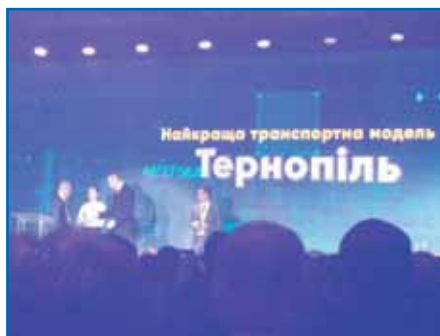
Тернопіль – найкраща транспортна модель міста – за найвищі стандарти у розвитку транспортної інфраструктури.

Київ – найкомфортніше місто для життя – за найвищі стандарти проживання та рівень задоволеності населення.

Львів – місто стартапів – за підтримку у втіленні інноваційних проектів та технологічних рішень з метою вдосконалення міського простору.

Кривий Ріг – екологічне та енергоефективне місто – за використання розумних технологій та захисту міської екосистеми.

Дрогобич – відкрите місто-2018 – за успішне залучення громадян до державотворення та місцевого управління завдяки використанню інформаційно-комунікаційних технологій.

«МАРШРУТИ УСПІХІВ» ВИВЧАЮТЬ КРАЩІ ПРАКТИКИ МІСТ

Асоціація міст України впроваджує загальнонаціональну Програму обмінних візитів «Маршрути успіхів» для представників органів місцевого самоврядування. Цикл щомісячних навчальних поїздок організовується в рамках Проекту ПУЛЬС, який реалізується за підтримки USAID. Головна мета - поширення кращих практик та успішного досвіду вирішення місцевих проблем та впровадження новацій, зокрема, завдяки зростанню місцевих бюджетів внаслідок децентралізації та отримання нових повноважень в процесі секторальної децентралізації.

КИЇВ ПОДІЛИВСЯ ДОСВІДОМ РОЗБУДОВИ РОЗУМНОГО МІСТА

11-12 вересня проходив навчальний візит на тему «Київ – Smart City». На захід прибули 30 учасників з 20 областей України – міські голови, голови об'єднаних громад, заступники міських голів, керівники міських управлінь програмного та комп'ютерного забезпечення, інформаційних технологій.

Навчальний візит розпочався із засідання у Київській міській раді. З вітальним словом до учасників звернувся Виконавчий директор Асоціації міст України

Олександр Слобожан. Він висловив переконання, що представники громад в ході візиту ознайомляться з цікавим досвідом Києва щодо впровадження «розумних» технологій у міську інфраструктуру і, повернувшись додому, зможуть передати нові знання своїм колегам. Олександр Слобожан підкреслив, що АМУ приділяє велику увагу діяльності, спрямованій на збирання та поширення кращих практик громад. Так, програма навчальних візитів «Маршрути успіхів» реалізується вже другий рік поспіль і охоплює усі сфери діяльності органів місцевого самоврядування – від ЖКГ до фінансів. «Ці візити дуже популярні серед міст. Програма демонструє успішний досвід вирішення місцевих проблем та впровадження реформ на місцевому рівні. Такі історії успіху підтверджують, що рух у напрямку децентралізації є правильним і його треба продовжувати», - відзначив Виконавчий директор АМУ.

Директор Департаменту інформаційно-комунікаційних технологій Київської

міської ради та співкоординатор ініціативи Kyiv Smart City **Юрій Назаров**, перш за все, передав учасникам навчального візиту вітання та побажання успішної роботи від Голови Асоціації міст України, Київського міського голови **Віталія Кличка**. Він також подякував АМУ за сприяння обміну досвідом та кращими практиками міст. «Асоціація міст України є рушійною силою комунікації між містами», - сказав він. Далі Юрій Назаров презентував учасникам розумну цифрову інфраструктуру столиці в рамках концепції «Kyiv Smart City».

В рамках навчального візиту учасники ознайомилися із роботою Контактного центру міста Києва 15-51. Його роботу презентувала директор **Лариса Жукова**. Київський контакт-центр – це відкрита інформаційна платформа для жителів міста, де вони можуть безкоштовно дізнатися будь-яку відкриту інформацію та залишити звернення, щоб вирішити проблему, яка їх турбує.

Далі навчальний візит продовжився відвіданням екстрим-парку «Х-парк». Його засновник **Юрій Зозуля** презентував досвід оснащення парку цифровими сервісами - Smart-деревами на сонячних батареях та камерами відеоспостереження, які розміщені поруч з пам'ятками архітектури на території парку.

На Трухановому острові учасники ознайомилися з досвідом облаштування рекреаційної зони та впровадження інноваційних цифрових сервісів, серед яких, зокрема, система інтелектуального керування вїзду, виїзду та пересування по території, а також забезпечення безпеки перебування. Представник Департаменту інформаційно-комунікаційних технологій Київської міської ради **Едуард Нестеров** розповів представникам з інших міст, що на території острова встановлена система доступу на основі болардів та шлагбаумів одночасно. Крім того, діє диспетчерський пост, основним завданням якого є слідкувати за рухом та безпекою на території. На Трухановому острові розміщено понад 50 камер спостереження для запобігання порушень та своєчасного реагування на надзвичайні ситуації. Також там тестуються новітні системи фіксації швидкості. Основна мета впровадження такої системи – забезпечення безпеки на острові, який є одним із найпопулярніших спортивних осередків міста, де розташовано декілька спортивних шкіл. У планах Київської міської ради – встановити такі системи по всьому місту.

Наступного дня учасники відвідали Міський центр обробки даних, де були вражені новітньою системою відеонагляду, яка дає змогу контролювати роботу комунальних служб, вчасно реагувати на надзвичайні ситуації та знаходити правопорушників. Директор центру **Микола Пихтін** повідомив, що у столиці встановлено близько 7 тисяч «розумних» камер «Hikvision», які здійснюють відеонагляд за дорогами, об'єктами соціальної інфраструктури та архітектурними пам'ятками міста.

Ці відеокамери мають аналітичні функції, завдяки яким система реагує на надзвичайні ситуації та посилає сигнали для обробки інформації. Всі дані, які надходять до центру, зберігаються на спеціальних хмарних платформах, розрахованих на 11 тисяч каналів. Ця унікальна система відеонагляду встановлена в рамках проекту «Електронна столиця» та фінансується з бюджету Києва.

На завершення учасники відвідали Kyiv Smart City Hub – платформу, яка об'єднує представників бізнесу, активістів та владу міста задля розвитку розумної міської інфраструктури. Вони ознайомилися із досвідом реалізації концепції Kyiv Smart City та з проектами у напрямках ІТ-освіти для дітей, екології та захисту прав тварин, які реалізує команда Kyiv Smart City Hub.

Під час підбиття підсумків заходу учасники подякували Асоціації міст України та Київській міській раді. **Богдан Гладких**, начальник відділу аналітики, інноваційного розвитку та електронного урядування Управління ведення Реєстру територіальної громади міста Харкова та електронного урядування Департаменту реєстрації Харківської міської ради: «Київ зробив величезний крок у напрямку запровадження розумних інновацій та новітніх технологічних рішень у сфері муніципального управління, столиця є прикладом для інших міст, тому досвід, отриманий під час навчального візиту, знадобиться у подальшій роботі».

Всі презентації, представлені під час навчального візиту до Києва, доступні на сайті АМУ у Новинах за 11 та 12 вересня 2018 року.

ОДЕСА ПРЕЗЕНТУВАЛА ПРАКТИКУ ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ІНТЕГРОВАНІХ ПОСЛУГ

23-24 жовтня відбувся навчальний візит «Досвід Одеси у впровадженні моделі інтегрованих послуг». На захід прибули 33 учасники з 21 області України, зокрема, міські голови, керівники та фахівці міських управлінь адміністративних послуг та соціального захисту.

Захід розпочався із засідання у Центрі інтегрованих послуг Одеської міської ради. Гостей привітала заступник Одеського міського голови **Світлана Бедрега**:

«Під номером один для нас – турбота. Усі дії одеської міської влади націлені на те, щоб зробити процедуру отримання адміністративних та соціальних послуг максимально доступною, а відвідування центрів інтегрованих послуг – комфортним». Вона розповіла, що Центр інтегрованих послуг був створений Одеською міською радою у співпраці з ЮНІСЕФ.

Директор Департаменту надання ад-

міністративних послуг **Євгенія Абрамова** представила досвід створення Центру інтегрованих послуг та покращення якості надання адміністративних послуг. Досягти належної якості обслуговування вдалося завдяки стандартизації процесів надання послуг, збільшення кількості персоналу та облаштування простору у форматі «Прозорий офіс». В Одесі започатковано першу в Україні профспілкову організацію адміністраторів ЦНАП з метою створення умов для захисту трудових прав працівників цієї сфери.

Директор Департаменту інформації та зв'язку Одеської міської ради **Андрій Сіваш** презентував електронні сервіси Одеської міської ради, зокрема, можливості сайту міста та систему електронного менеджменту центрів надання адміністративних послуг «OGS EDoc Web-based Management System». Директор Департаменту праці та соціальної політики Одеської міської ради **Олена Китайська** розповіла про надання соціальних послуг в Центрі інтегрованих послуг: «По-перше, це ті послуги, які делеговані органам місцевого самоврядування – пільги, матеріальні допомоги, субсидії, це реалізація місцевих цільових програм у сфері соціального захисту. Тут, у центрі, можна отримати послуги кейс-менеджера, юриста, психолога, можливо звернутися з питаннями працевлаштування, тому що тут представлений центр зайнятості, всі питання, які стосуються пенсійного забезпечення, бо є представництво пенсійного фонду, а також служба у справах дітей». Заступник начальника головного управління Пенсійного фонду України в Одеській області **Тетяна Яворська** зупинилася на перевагах надання послуг Пенсійного фонду в Центрі інтегрованих послуг Одеської міської ради. Це – надання можливості людям, які отримують пенсійні виплати, вирішувати усі свої питання в єдиному місці, це якісне обслуговування та комфортні умови перебування клієнта. Директор Комунальної установи «Міський центр гуманітарної допомоги, інформаційного та господарського забезпечення» **Ганна Нижникова** презентувала засоби технічного забезпечення інформаційної системи Центру інтегрованих послуг, розповіла про способи передачі та зберігання інформації центру, електронні сервіси.

В рамках навчального візиту учасники відвідали два Центри інтегрованих послуг у форматі «Прозорий офіс», які працюють у районах міста. Там вони поспілкувалися з працівниками та отримали практичні поради. Також, представники міст

ознайомилися з досвідом роботи Центру реабілітації осіб з вадами психофізичного розвитку, де надаються реабілітаційні послуги особам з інвалідністю різних вікових категорій з розумовою відсталістю та психічними захворюваннями. Делегація відвідала Соціальний центр матері та дитини, який призначений для тимчасового проживання жінок на сьомому-дев'ятому місяці вагітності та матерів з дітьми віком

від народження до 24 місяців, які опинилися в складних життєвих обставинах. Ці установи фінансуються з бюджету міста.

Наступного дня учасники вивчали роботу Одеського обласного благодійного фонду реабілітації дітей-інвалідів «Майбутнє», де сім'ї можуть отримати повну діагностику та курс лікування і реабілітації для дітей із вадами психофізичного розвитку та хвороб опорно-рухової системи. Екскурсію центром провела голо-

вний лікар благодійного фонду реабілітації **Вероніка Михайленко**. Представники міст ознайомилися із концепцією створення середовища відпочинку та розвитку молоді на прикладі скейт-парку у парку ім.Т.Шевченка.

На завершення візиту відбулося засідання в Одеській міській раді, під час якого директор департаменту культури та туризму Одеської міської ради **Тетяна Маркова** презентувала досвід створення умов для розвитку та відпочинку людей з особливими потребами в Одесі. Учасники ввідвідали нещодавно збудовані Стамбульський та Грецький парки та оцінили стандарти доступності, які були впроваджені у ході їх будівництва.

Учасники розповіли про досвід організації надання адміністративних і соціальних послуг у свої містах, подякували Асоціації міст України за організацію навчання та поділилися враженнями про навчальний візит. Начальник відділу надання адміністративних послуг Павлоградської міської ради **Ірина Савченко** відзначила: *«Цей навчальний візит нам дав можливість вивчити реальний досвід Одеси та у майбутньому перейняти все найкраще для наших громад. Цей досвід є винятковим і надихає на те, щоб покращувати якість послуг, прагнути до впровадження нових стандартів».*

Всі презентації, представлені під час навчального візиту до Одеси, доступні на сайті АМУ у Новинах за 25 жовтня 2018 року.

УКРАЇНСЬКІ МІСТА ВСТУПИЛИ ДО АЛЬЯНСУ МІСТ ШОВКОВОГО ШЛЯХУ

21 грудня 2017 року був підписаний Меморандум про співпрацю між Асоціацією міст України та Альянсом міст Шовкового шляху.

У жовтні представники міст-членів АМУ взяли участь у бізнес-саміті «Шовковий шлях 2018» у м. Чжанцзяцзе Китайської Народної Республіки. Учасниками зібрання були близько 1000 урядовців, послів, мерів, очільників бізнес-корпорацій, експертів та аналітиків міжнародної економіки з майже ста країн світу.

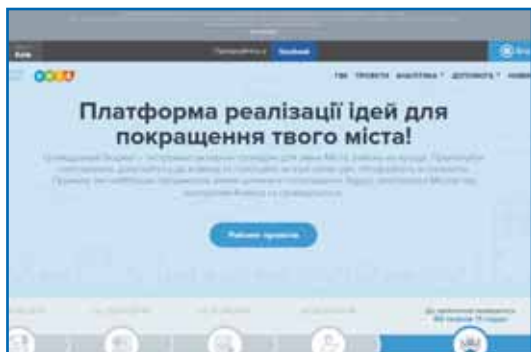
Від України захід відвідали представники Бучача, Переяслав-Хмельницького, Тернополя, Фастова, Черкас та Хмельницького. В рамках заходу ці міста підписали угоду про вступ до Альянсу. Місто Хмельницький є членом Альянсу з 2017 року.

Делегації українських міст презентували інвестиційні та інфраструктурні можливості, а також представили туристичний потенціал своїх громад, адже однією з основних місій саміти «Шовковий Шлях» є підтримка культури і розвиток туризму.

Альянс міст Шовкового шляху був започаткований у 2014 році визначними китайськими та іноземними політичними діячами з метою створення суспільних та приватних платформ для просування культурного обміну і практичного співробітництва між містами вздовж шляху ініціативи «Один пояс, один шлях». Заручившись підтримкою Посольства України в КНР, Альянс працює над укріпленням всебічних зв'язків з Україною.

КИЇВ

Центр навчання професій для молоді з інвалідністю отримає кошти з «Громадського бюджету»

Проект створення Центру навчання професій та денного перебування молоді з інвалідністю «Горнятко доброти» підтримали кияни під час голосування за проекти Громадського бюджету, які реалізовуватимуться у 2019 році. Щонайменше 20 молодих людей з інвалідністю щодня навчатимуться пекарсько-кулінарній справі, ще 30 осіб опановуватимуть цю професію за вільним графіком відвідування. Центр також забезпечуватиме денний догляд молодим особам, які через фізичні обмеження не можуть працювати.

Голосування киян допомогло центру «Горнятко доброти» одержати 1 мільйон 395 тисяч гривень з «Громадського бюджету» для реалізації проекту з заміни інженерних комунікацій. Приміщення розташоване на першому поверсі житлового будинку і потребує ремонту.

Голосування киян допомогло центру «Горнятко доброти» одержати 1 мільйон 395 тисяч гривень з «Громадського бюджету» для реалізації проекту з заміни інженерних комунікацій. Приміщення розташоване на першому поверсі житлового будинку і потребує ремонту.

Проект «Громадський бюджет» міська влада столиці реалізує з 2016 року. За ці роки за кошти громадського бюджету у Києві були реконструйовані парки, облаштовані нові сквери, проведено культурні заходи. Найбільша питома вага проектів, які беруть участь у конкурсі стосується освіти і спорту.

ЛЮБЛИНЕЦЬКА ОТГ

Револьверний фонд
для жителів громади

Люблинецька об'єднана територіальна громада першою у Волинській області запровадила револьверний фонд. Це – поворотна фінансова позика, яку надає місцевий бюджет через комунальне підприємство на впровадження заходів з енергоефективності в індивідуальних присадибних господарствах.

У громаді затверджена Програма впровадження заходів з енергоефективності та відновлювальних джерел енергії у приватних житлових будинках садибного типу на 2018-

2020 роки. Відповідно, на її реалізацію виділено грошовий фонд. Селищна рада передає кошти на комунальне підприємство, а воно, в свою чергу, підписує договір з фізичною особою. У квітні на Револьверний фонд було виділено 10 тис. грн, але щороку є можливість його нарощувати. У громаді вже є перші результати діяльності Фонду: на першій приватній садибній ділянці встановлено сонячну електростанцію на 30 кВт.

Повернення коштів, залежно від можливостей заявника, можна розбити на рік, на три роки і максимальний термін для повернення – 5 років. Єдине, що сплачує позичальник за договором комунальному підприємству, це кошти на покриття адміністративних витрат на рівні 3% від суми позики.

Револьверний фонд має на меті безвідсоткове повернення коштів, отже цими грошима можуть скористатися жителі громади для втілення великої кількості ініціатив.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

SMS-оплата за проїзд у громадському
транспорті

Івано-Франківська міська рада та один з українських операторів мобільного зв'язку підписали Меморандум про взаємодію у сферах впровадження інноваційних проектів для населення міста на базі новітніх інформаційних та телекомунікаційних технологій. В рамках Меморандуму у місті будуть впроваджені різноманітні електронні сервіси для покращення розвитку міської інфраструктури та туризму, першим з яких стала

послуга SMS-оплати проїзду у міському транспорті.

Відтепер для того, щоб здійснити оплату проїзду, пасажирам потрібно лише надіслати код маршруту та отримати підтвердження про оплату. Вартість проїзду при оплаті SMS залишається незмінною – 2 грн у тролейбусі та 4 грн в автобусі. Також збережено пільговий проїзд для студентів, який коштує 1 грн. Крім того, цей сервіс у майбутньому може бути розповсюджений і на інші сфери життя міста: оплату за паркування, сплату комунальних платежів, продажі квитків у театри, кіно, музеї тощо.

Сервіс SMS-оплати за проїзд робить процедуру купівлі квитка зручнішою та дозволяє значно скоротити кількість паперу, який використовується для друку квитків.

ХАРКІВ

Міська рада запровадила спеціальну картку водія, який не чує

Харківська міська рада запровадила спеціальні картки для водіїв, які не чуять. Головна мета - допомогти автомобілістам, які мають вади слуху, спілкуватися з представниками поліції. Вже видано три таких картки.

При створенні концепції картки за основу був узятий світовий досвід – у США та Європі водії з вадами слуху мають при собі подібні карти, які допомагають їм спілкуватися з поліцейськими. На пластиковій картці вказані шляхи встановлення комунікації з водієм та пояснення йому причин зупинки.

За даними Харківської міської ради, у місті налічується близько трьох тисяч людей з вадами слуху, з них більше половини – автомобілісти.

ТЕРНОПІЛЬ

Місто розвиває комунальну систему відеоспостереження

У Тернополі триває розширення централізованої системи відеоспостереження, в рамках якої у місті встановлено 15 відеокамер, що допоможуть Національній поліції фіксувати порушення громадського порядку та Правил безпеки дорожнього руху.

Основними об'єктами, де розміщені камери, є місця з підвищеною небезпекою – в'їзди-виїзди з міста, перехрестя, кільцеві дороги, а також місця масового скупчення громадян. На кожній точці встановлено по дві камери високої якості з автоматичним розпізнаванням номерних знаків транспортних засобів.

Комунальна система відеоспостереження підключена до Ситуаційного центру муніципальної поліції, що співпрацює з Національною поліцією, Службою безпеки України та управлінням житлово-комунального господарства міської ради. Загалом у місті уже встановлено близько 450 камер відеоспостереження.

КАНІВ

Запроваджено послугу «Мобільного адміністратора»

У Центрі надання адміністративних послуг Канівської міської ради запроваджено послугу «Мобільний адміністратор». Проект має забезпечити послугами людей, які з різних причин не можуть самостійно відвідати ЦНАП і отримати необхідну послугу. Здебільшого це люди з обмеженими можливостями чи похилого віку.

Працівник ЦНАПу зі спеціальним обладнанням на службовому авто виїжджатиме до громадян для надання адмінпослуги. Для цього треба подати заявку. Зробити це може хтось із рідних, особа за довіреністю або соціальний працівник. До заяви також потрібно додати підтверджуючий документ про стан здоров'я. Потім адміністратор повідомляє заявника про час прибуття працівника до нього додому.

ЧОРТКІВ

«Розумні» лавки працюють на сонячній енергії

У Чорткові встановлено дві смарт-лавочки на сонячних панелях. Нові об'єкти створено в рамках спільного проекту ГО «Ініціатива» та Чортківської міської ради і субгрантового проекту «ЕЕ-Community» «Зарядись інформацією», який фінансується Міжнародним Вишеградським Фондом за сприяння Асоціації «Енергоефективні міста України».

Лавки з сонячними панелями, розташовані на центральній площі міста – Героїв Небесної Сотні, роздають безкоштовний доступ до Інтернету через Wi-Fi, а також мають інформаційне табло, де жителі та гості міста можуть ознайомитися з відновлюваними джерелами енергії, альтернативними видами палива тощо.

ЛОЗОВА

Пішохідні переходи вночі освітлюються за допомогою альтернативної енергії

У місті Лозова чотири пішохідні переходи у темний час доби освітлюються за допомогою ліхтарів на сонячних панелях. Кошти на це нововведення виділила міська рада. Вартість одного комплексу, до якого входить сонячна панель, світильник та акумулятор, складає 24 тис. грн.

Міські комунальники підключили зовнішнє освітлення до сонячних панелей на вулицях Грушевського, Моторного, Миру та Кооперативній, а також планують встановити ліхтар на сонячній панелі на пішохідному переході навпроти міської школи №8.

У темний час доби сонячні панелі дають можливість освітити переходи та забезпечити пішоходів та водіїв транспортних засобів від порушень правил дорожнього руху.

МИКОЛАЇВ

Енергомодернізація міської школи

У Миколаївській міській школі № 60, якій виповнилося 139 років, проведено комплексну термомодернізацію - у кожному класі встановлено електронні термостати, радіатори з елементами терморегулювання, а також датчики температури, рівня CO2 та вологості. У будівлі замінено на сучасні 88 вікон, утеплено фасад, облаштовано систему вентиляції з рекуперацією, оновлено освітлення та систему опалення. За оцінкою фахівців, економія енергоносіїв після

цих заходів складе 38%.

Це перший соціальний об'єкт, де за кошти місцевого бюджету у рамках міської програми з енергоефективності проведено термомодернізацію.

Наразі розробляється програмне забезпечення для того, щоб батьки учнів могли віддалено проконтролювати умови перебування дітей. Зекономлені на опаленні бюджетні кошти місто планує використати для поліпшення інфраструктури міста та купівлі нових комп'ютерів для школярів.

ОСВІТЯНИ ЗУСТРІЛИСЯ У ВІННИЦІ

11-12 жовтня у Вінниці відбулося засідання Секції Асоціації міст України з питань освіти. Захід організовано в рамках Проекту USAID «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС), який реалізує АМУ.

У роботі Секції взяли участь 45 представників органів управління освітою громад-членів АМУ. Засідання проходило під головуванням начальника управління освіти Первомайської міської ради, голови Секції АМУ з питань освіти **Галини Остапенко** та аналітика АМУ **Людмили Мозгової**. Серед гостей – керівник експертної групи з питань забезпечення якості освіти директорату дошкільної та шкільної освіти Міністерства освіти і науки України **Наталія Байтемірова**, директор департаменту акредитації та моніторингу освіти Державної служби якості **Іван Юрійчук**.

Вінницький міський голова **Сергій Моргунов**, відкриваючи засідання, розповів про досягнення Вінницької міської ради у сфері розвитку освіти та наголосив на ролі Асоціації міст України у вирішенні складних питань місцевого самоврядування. «За останні три роки Секція АМУ з питань освіти показує значні результати своєї роботи й вирішує складні та важливі для освіти питання на загальнодержавному рівні», – наголосив мер.

Директор департаменту освіти Вінницької міської ради **Оксана Яценко** презентувала місцеві освітні програми, спрямовані на розбудову міста, дружнього до дітей, та відзначила, що з місцевого бюджету значні кошти спрямовуються на розвиток освіти, зокрема на термореновацію закладів освіти, оновлення освітнього середовища.

Аналітик АМУ з питань освіти **Людмила Мозгова** розповіла про зміни в законодавстві та проблемні питання місцевого самоврядування у сфері управління освітою.

Представник МОН **Наталія Байтемірова** звернула увагу учасників заходу на підготовку проектів нормативно-правових актів та розповіла про основні зміни, на які очікує педагогічна спільнота.

Представник Державної служби якості освіти України **Іван Юрійчук** представив нову структуру ДСЯОУ та її завдання, розповів про роль органів управління освітою у частині забезпечення внутрішньої системи якості освіти на локальному рівні.

Учасники засідання Секції обговорили важливі питання галузі освіти та шляхи їх вирішення, зокрема:

- Дефіцит освітньої субвенції та необхідність внесення змін до формули її розрахунку.
- Недосконалий механізм використання коштів на інклюзивну освіту.
- Відсутність коштів для розвитку закладів позашкільної освіти та будівництва закладів дошкільної освіти.
- Відсутність коштів у місцевих бюджетах на проведення заходів із пожежної безпеки.
- Відсутність нових державних будівельних норм закладів освіти, що враховували б специфіку Нової української школи.
- Невирішення питань функціонування закладів професійно-технічної освіти (до комунальної власності міст-обласних центрів не передаються, а міста продовжують їх утримувати за кошти місцевого бюджету).
- Необхідності відшкодування вартості навчання у закладах освіти громад дітей, батьки яких не є членами цих територіальних громад.
- Необхідність прийняття положення про сімейну форму освіти, спеціальних законів у галузі, зокрема «Про повну загальну середню освіту», внесення змін до тендерного законодавства.
- Відсутність методичного забезпечення для класів-пілотів НУШ (2 класи, що минулого року були пілотними, у 2019/2020 навчальному році залишилися без підручників та методичного забезпечення).

автотобусів за програмою співфінансування з державним бюджетом для міських закладів освіти.

Другий день роботи Секції було присвячено вивченню практичного досвіду управлінської діяльності керівників закладів освіти міста. Освітняни з усіх куточків України відвідали заклади, що були термореновані згідно з Вінницькою міською програмою розвитку галузі освіти. Про інтеграцію у сучасний європейський простір закладу дошкільної освіти розповіла керівник Комунального закладу ДНЗ №19 **Ванда Харматова**. Ідеями створення комфортного освітнього середовища для всіх учасників освітнього процесу поділилась директор НВК №6 **Наталія Тітова**.

Наприкінці заходу учасники підбили підсумки та вирішили, що наступного року засідання Секції АМУ з питань освіти відбудеться у Тернополі (квітень) та Одесі (вересень).

Всі презентації, представлені під час засідання Секції АМУ з питань освіти у Вінниці, доступні на сайті АМУ у Новинах за 16 жовтня 2018 року.

У ПОЛТАВІ ПРАЦЮВАЛА СЕКЦІЯ АМУ З ПИТАНЬ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

27-28 вересня у Полтаві відбулося засідання Секції Асоціації міст України з питань земельних ресурсів. Захід організовано АМУ в рамках проекту USAID «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС).

У роботі Секції взяли участь керівники структурних підрозділів з питань земельних ресурсів з 34 громад-членів АМУ, представники Полтавської міської ради, Головного управління Держгеокадастру в Полтавській області, міськрайонного управління Держгеокадастру в Полтавському районі та Регіональної філії ДП «Центр Державного земельного кадастру».

Відкрили засідання Секції секретар Полтавської міської ради **Олександр Шамота** та директор аналітичного центру, заступник виконавчого директора Асоціації міст України **Ярослав Рабошук**.

Він окреслив напрямки роботи Секції: «Перш за все, наше завдання тут - обговорити ті проблемні питання, які є в органах місцевого самоврядування, а конкретно в управліннях земельних ресурсів, для того, щоб виокремити речі, необхідні для удосконалення роботи управлінь».

Головним завданням засідання Секції було обговорення практичних аспектів реалізації Законів України та підзаконних актів у сфері управління земельними ресурсами, прийнятих у 2018 році. Законодавчі новації представила аналітик АМУ **Тетяна Медвецька**. Також учасники дискутували щодо перспектив розвитку територій та нових повноважень при приєднанні територіальних громад до міст обласного значення.

АМУ в рамках Проекту ПУЛЬС розробила для органів місцевого самоврядування Мето-

дичні рекомендації щодо порядку дій та алгоритм створення ОТГ навколо міст обласного значення, зразки розпорядчих документів.

Учасники зацікавилися досвідом Кременчуцької міської ради щодо створення та ведення муніципально-фіскального реєстру, який допомагає контролювати надходження до місцевого бюджету від плати за землю.

Актуальним для громад є питання оформлення земель Міністерства оборони в межах населених пунктів. Близько 70% земель, переданих Міністерству оборони та Генеральному Штабу Збройних Сил України, не внесені до бази Державного земельного кадастру і не мають кадастрових номерів, відповідної технічної документації, тому відсутня об'єктивна інформація про кількість земельних ділянок та їх площу в межах відання громад. Така ситуація створює передумови для неефективного та незаконного використання земель, будівель та приміщень і, як наслідок, призводить до щорічних мільйонних збитків бюджетів органів місцевого самоврядування. Учасники наголосили, що у випадку розміщення на землях оборони об'єктів комунальної власності, органи місцевого самоврядування не мають можливості провести благоустрій відповідних територій, ремонт (реконструкцію) об'єктів. Також висловлювалося занепокоєння щодо використання земель оборони не за цільовим призначенням, зокрема, у комерційних цілях.

Слід відмітити, що АМУ не один рік піднімає це питання перед Урядом. Так, за підсумками XII та XIII Українських муніципальних форумів Асоціація направляла Звернення до Кабінету Міністрів України, з пропозиціями щодо вирішення проблеми. Зокрема, АМУ пропонувала провести інвентаризацію земель оборони та припинити права користування земельними ділянками Міністерства оборони України на землі, які вивільнені в процесі реформування Збройних Сил України; не використовуються за призначенням; на яких розташовані об'єкти нерухомого майна, передані в комунальну власність територіальної громади, та передати такі земельні ділянки у комунальну власність.

29 травня 2018 року Мінрегіон опублікував нові ДБН, покликані врегулювати планування і забудову територій населених пунктів, проектування та будівництво нових вулиць і доріг, а також проектування, реконструкцію та створення нових закладів освіти: ДБН Б.2.2-12:2018 «Планування і забудова територій»; ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці та дороги населених пунктів»; ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти». Експерти АМУ роз'яснили учасникам засідання Секції, як практично впливають нові норми на вирішення питань земельних відносин.

В ході засідання було напрацьовано ряд проблемних питань, які потребують вирішення, зокрема:

- створення Єдиного реєстру осіб, які скористались своїм правом на безоплатну приватизацію;
- визначення єдиного підходу до оформлення земель під тимчасовими спорудами;
- оформлення земель промисловості та виробництва фізичними особами;
- внесення змін до інформації про земельні ділянки (зміна адреси, зміна виду функціонального використання земель) за рішенням ОМС без розроблення землепорядної документації;
- зміни та доповнення до Класифікатора цільового призначення земель;
- реєстрація в державному Реєстрі речових прав додаткових угод до договорів оренди (в частині розміру орендної плати);
- проведення перевірок, здійснення контролю за використанням та охороною земель, складання актів, протоколів.

У другий день роботи Секції учасники ознайомилися з інформаційною системою ведення міського земельного кадастру Полтавської міської ради, яка почала діяти у 1999 році, коли розпочалося формування міської інформаційної системи в галузі земельних ресурсів.

За підсумками засідання Секції Аналітичний центр АМУ готує звернення до уповноважених органів щодо врахування пропозицій органів місцевого самоврядування та шляхів вирішення проблемних питань.

ОБ'ЄДНАНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ ПЕРЕЙМАЛИ УСПІШНИЙ ДОСВІД НАДАВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

25-26 жовтня в Чернігові відбулося засідання Секції АМУ з питань діяльності та розвитку об'єднаних територіальних громад. Захід організовано в рамках Проекту USAID «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС), який реалізує АМУ. У роботі секції взяли участь міські, селищні голови (ОТГ) з 9 областей України, представники органів державної влади та експерти.

У роботі засідання Секції взяли участь секретар Чернігівської міської ради **Максим Черненко**, Виконавчий директор Чернігівського регіонального відділення АМУ **Михайло Литвин**, експерт з правових питань АМУ **Інна Скляр** та аналітик з питань земельних ресурсів та комунального майна АМУ **Тетяна Медвецька**.

Під час відкриття заходу **Максим Черненко** розповів, про пріоритети роботи міської ради: «Наше місто змінюється і розвивається завдяки децентралізації. Пріоритетом у нашій роботі є залучення інвестицій у розвиток міста. Міські фахівці з різних галузей готові співпрацювати та ділитись чернігівським досвідом», - підкреслив він.

Виконавчий директор Чернігівського регіонального відділення Асоціації міст України **Михайло Литвин** презентував діяльність виконавчої дирекції та відзначив важливість проведення секції: «Чернігівська область в 3-ці тих областей, які посідають провідне місце у процесі децентралізації. Проблем дуже багато у кожній з громад і тому проведення таких секцій дуже важливе для нас. На них ми намагаємося передбачати подібні речі та вирішувати їх».

Експерт з правових питань АМУ **Інна Скляр** розповіла про залучення коштів державного бюджету, проекти міжнародної технічної допомоги та інвестиції в об'єднаних територіальних громадах. Вона закликала учасників секції звертатись до АМУ у разі потреби: «Якщо є проблеми чи питання у вашій роботі – звертайтеся до Асоціації міст України, давайте спільними зусиллями їх вирішувати. Сьогодні одне з головних питань в якому працює Асоціація міст України – це бюджет на 2019 рік», - повідомила І.Скляр.

Консультант з бюджетних питань Чернігівського РВ АМУ **Микола Силенко** поінформував про публічні закупівлі та особливості роботи із системою Прозорро. Він надав рекомендації із захисту торгів від недобросовісних учасників. Під час обговорення учасники поділилися власними джерелами пошуку інвестицій та розповіли про розробки проектів у своїх громадах.

Аналітик з питань земельних ресурсів та комунального майна АМУ **Тетяна Медвецька** розповіла про новачки земельного законодавства. Під час обговорення питання учасники поділилися своїми напрацюваннями з даного питання.

Начальник відділу сімейних форм виховання та роботи з багатодітними сім'ями Департаменту забезпечення прав дітей та оздоровлення Мінсоцполітики **Інна Гончарук** висвітлила на секції питання захисту прав дітей в ОТГ.

У другий день Секція продовжила роботу в Центрах надання адміністративних послуг. Учасники відвідали ЦНАПи в Кіптівській ОТГ та Чернігові, ознайомились з їх роботою та поділились досвідом своїх громад у наданні послуг.

РОЗ'ЯСНЮЄ:

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ**Нові повноваження – це нові можливості чи нові виклики у 2019 році для громад?***Щодо земель колективної власності*

Закон України від 19 серпня 2018 року №2498-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель с/г призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні» торкнувся багатьох аспектів та надає органам місцевого самоврядування нові можливості.

З 01.01.2019 року ОМС отримують нові повноваження у розпорядженні колективними землями та з 01.01.2025 року зможуть поповнити свої землі невитребуваними частками (паями) та нерозподіленими землями. З'являються нові можливості для проектування власних соціально-побутових об'єктів та отримання додаткових доходів від сплати за землю, шляхом передачі її в оренду/власність.

Довідка. Колективні землі – це землі, які перебувають (перебували) у власності колективних сільськогосподарських підприємств, сільськогосподарських кооперативів, сільськогосподарських акціонерних товариств, в тому числі створених на базі радгоспів та інших державних сільськогосподарських підприємств, землі сарівничих товариств – за рішенням загальних зборів цих підприємств, кооперативів, товариств.

Новий Закон доповнює статтю 21 Розділ X «Перехідних положень» Земельного кодексу України. Встановлюється, що землі колективної власності тих сільськогосподарських підприємств, які вже ліквідовані, у більшості випадків переходять у комунальну власність відповідних територіальних громад. Це стає підставою для державної реєстрації речового права комунальної власності на такі земельні ділянки.

Увага! Такі земельні ділянки, що перейшли до комунальної власності згідно з ст.21 Розділ X «Перехідних положень» Земельного кодексу України, підпадають під мораторій.

Після 2020 року органи місцевого самоврядування зможуть звертатися до суду із заявою про передачу до комунальної власності земельних ділянок колективної власності в порядку визнання майна як такого, що не має господаря, по земельним ділянкам колективної власності колишніх КСП, які ліквідовані.

Законом надається можливість колишнім членам тих КСП, у яких паювання ще не завершилось і які не ліквідовані, до 2025 року, допаювати сільськогосподарські угіддя (якщо такі залишились). При цьому в процесі допаювання усі несільськогосподарські землі мають бути передані у комунальну власність. Якщо до 2025 року такі рішення колишніми членами КСП не прийняті, місцеві ради можуть звернутись до суду із заявою про передачу земель до комунальної власності в порядку визнання майна безхазайним. Це стосується як сільськогосподарських так і несільськогосподарських угідь.

Отже, ті КСП, які вже ліквідовані, **ОМС зможуть звертатись до суду** про визнання колективної власності комунальною власністю в порядку оформлення безхазайного майна після 2020 року, а ті КСП, які ще не ліквідовані, після 2025 року.

Вказаним Законом внесено зміни та доповнення до Закону України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)», де **головним** тимчасовим **розпорядником невитребуваних та нерозподілених земель тепер стають органи місцевого самоврядування**, а не районні державні адміністрації, як це було раніше (доповнено статтею 141). Також, викладено в новій редакції ст.13, де конкретизовано новий порядок використання нерозподілених та невитребуваних земельних часток (паїв).

Також, за рішеннями ОМС нерозподілені та невитребувані земельні частки (паї) можуть передаватись в оренду після їх формування в окремі земельні ділянки на строк до дня державної реєстрації права власності спадкоємцями, про що зазначається обов'язково у договорі.

Звертаємо увагу, що власникам сертифікатів на земельні частки (паї) необхідно оформити

право власності на земельну ділянку до 01.01.2025 року. Надалі неоформлення такого права розцінюється як відмова від земельної ділянки

Слід відзначити! Органам місцевого самоврядування забороняється протягом 7 років з дня державної реєстрації права комунальної власності на земельну ділянку, яка сформована з невитребуваних часток (паїв), передавати у приватну власність. За винятком, передачі таких ділянок власникам або спадкоємцям цих земель.

Доповнено також статтю 141 Закон України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)», де конкретизовано використання та розпорядження землями КСП, сільгоспкооперативів та інших сільгосп підприємств. Зазначається, що власники земельних часток (паїв) мають у строк до 01.01.2025 р. прийняти рішення про розподіл інших земель, які залишились у колективній власності діючого (не ліквідованого) підприємства.

Які ж дії сільських, селищних та міських рад при організації розподілу колективних земель?

ОМС інформує осіб про розподіл колективних земель, розмістивши оголошення про проведення зборів осіб у загальнодоступних місцях населеного пункту, опублікувавши його у друкованих засобах масової інформації райдержадміністрації та необхідно оприлюднити на власному веб-сайті (за наявності). Порядок та вимоги до складання оголошення врегульовані новою ст. 141 Закону України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)».

Для здійснення розподілу земель необхідна реєстрація більшості голосів осіб. Далі, члени КСП передають Протокол загальних зборів про розподіл до ОМС для включення таких земель до комунальної власності і проведення розпаювання. Протокол зборів та рішення про затвердження такого розподілу є підставою для проведення державної реєстрації права комунальної власності.

Якщо членами КСП не буде подано такий протокол про розподіл до 01.01.2025 року в ОМС на затвердження, то вважатиметься, що особи відмовились від права власності на землю.

Довідка. Нерозподіленою є земельна ділянка, яка за проектом землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) увійшла до площі земель, які підлягають розподілу, однак відповідно до Протоколу загальних зборів про розподіл не була виділена власнику частки (паю). Тобто, це сформована ділянка, яка зареєстрована і має кадастровий номер, але не виділена конкретному власнику. Невитребуваною є земельна частка (пай), на яку отримано правовстановлюючий документи (сертифікат), але яка не була виділена в натурі (на місцевості), не має чітких меж і кадастрового номера.

Зазначеним Законом внесено також доповнення до ст. 35 Закону України «Про землеустрій», де у разі необхідності, **громада має право прийняти рішення щодо проведення інвентаризації земель на території ОТГ (в тому числі, колективної власності)** для проведення таких заходів:

- внесення до Державного земельного кадастру відомостей про сформовані земельні ділянки, відомості про які не внесено до ДЗК;
- формування невитребуваних (нерозподілених) земельних ділянок;
- формування земельних ділянок с/г призначення під польовими дорогами;
- формування земельних ділянок с/г призначення під полезахисними лісовими смугами та іншими захисними насадженнями, які обмежують масив та земельні ділянки, розташовані уздовж масиву.

В процесі інвентаризації будуть здійснюватися: внесення до Державного земельного кадастру відомостей про земельні ділянки, яких у кадастрі немає (невитребувані паї, польові дороги тощо); внесення до Державного земельного кадастру відомостей про сам масив. Межі жодної земельної ділянки в процесі інвентаризації не будуть мінятися.

Також Законом надаються **повноваження ОМС** приймати рішення про **затвердження технічної документації з нормативно грошової оцінки земельних ділянок**. Про що вносяться відповідні зміни до Закону України «Про оцінку земель».

Увага! Консультацію експертів АМУ можна отримати, надіславши запит у блоці “Консультації” на сайті Асоціації auc.org.ua

Сортування сміття: досвід європейських міст

У Європі вже давно навчилися сортувати, переробляти та повторно використовувати матеріали, які потрапляють у відходи. Сміття отримує «друге життя» і дає чималі прибутки, оскільки перетворюється на паливо для електростанцій, високоякісні добрива для землі, тканини, папір тощо.

Швейцарія

Швейцарія вважається однією з найчистіших країн світу, яка переробляє практично 100% своїх відходів і має досконалу систему сортування сміття. Перш за все тверді побутові відходи поділяються на: папір, скло, пластик, метал та органіку.

Країна лідирує у світі за кількістю зданих пляшок – більше 90% тари повертається на заводи з вторинної переробки скла. 60% усіх проданих в Швейцарії батарейок здаються назад, а не викидаються у смітник.

В **Цюриху** працюють близько 160 вуличних пунктів для сортування сміття, де в окремі баки можна покласти відсортовані відходи. Все решта потрібно викидати тільки у спеціальних пакетах, які коштують 1.5 євро за штуку. Тобто тут діє правило: «чим краще ти сортуєш сміття, тим менше платиш». За викинуте сміття у звичайному пакеті спеціальна служба виписує чималий штраф. Цікава деталь: скло до контейнерів можна викидати лише з 7 год. ранку до 8 год. вечора,

а у вихідні дні та свята – взагалі заборонено. Причиною такого правила є турбота про людей, які живуть поруч з контейнерами і потерпають через шум від викидання скляних пляшок.

Сміттєспалювальний завод Хагенхольц розташований у житловому комплексі міста. Енергією, яка тут виробляється, опалюється велика кількість будинків Цюриха. А з попелу, який залишається в результаті горіння, видобуваються метали, в тому числі і золото. Завдяки системам очистки з труби підприємства виходить абсолютно чистий дим.

Загалом жителі міста можуть і не сортувати відходи, але їм доведеться сплачувати податок з кожного кілограма невідсортованого сміття та наклеювати відповідну марку на пакет. За 5 кг потрібно сплатити 3 франка.

Швеція

Швеція належить до країн-світових лідерів, що використовують технологію «енергія-зі-сміття» (waste-to-energy). Близько 2,5 млн тонн сміття щороку спалюється для вироблення електрики або тепла, яким забезпечується 900 000 будинків. Лише 4% сміття відправляється на сміттєзвалища у непереробленому вигляді. А для роботи сміттєпереробних заводів вже не вистачає власних відходів і Швеція закуповує 800 тис. тонн сміття у сусідніх країнах. Завдяки спа-

ленню понад 5 млн тонн відходів, Швеція забезпечує діяльність 30 електростанцій.

Шведи вже давно звикли сортувати сміття – біля будинків зазвичай стоять контейнери для скла-

дання паперу, скла, металу, пластику, залишків їжі і неперероблюваних відходів. Також в кожному населеному пункті є еко-станції, розташовані переважно на заправках, які приймають небезпечне сміття: хімікати, фарби, лаки, батарейки, аерозольні балончики, люмінесцентні лампи тощо.

Шведські торговельні компанії також підтримують екологічну політику країни. Наприклад, магазини брендового одягу приймають використаний одяг, щоб покупці не викидали його у смітник.

В **Умео** жителі вдома сортують відходи на органічні та ті, що підлягають переробці та повторному використанню. У центри переробки ТПВ, розташовані по всьому місту, можна здати папір, скло, жорсткий пластик, металеву упаковку. Для небезпечного та великогабаритного сміття передбачено спеціалізовані пункти, куди можна принести електричні та акумуляторні пристрої, старі велосипеди, автомобільні акумулятори, лампочки, люмінесцентні лампи або меблі.

Автомобільні шини, які вже непридатні для використання, мають бути передані у магазин, де вони були придбані.

Все скло підлягає переробці, тому до його сортування суворі вимоги – прозоре відокремлюється від кольорового. Більша частина скляних відходів стає новими пляшками та банками, решта використовується, зокрема, у виробництві ізоляційних матеріалів.

Органічні відходи – харчові відходи, м'яка пластикова упаковка, забруднений папір та пластик спалюється на спеціальному місцевому підприємстві. Отримана енергія використовується для теплозабезпечення та гарячого водопостачання у квартири жителів Умео.

Німеччина

Ще 20 років тому у німецькому містечку **Трір** було звичайне сміттєзвалище, яке труїло газами не лише все місто, а й всю землю Рейнальд-Фальц. Нині тут чисте гірське повітря та один з кращих сміттєпереробних заводів у Європі. Сортування сміття для жителів Тріра – це вже звична буденна справа.

Переробка сміття в Німеччині – справа доволі прибуткова, оборот галузі перевищує 200 мільярдів євро на рік. Зайнято у ній близько 250 тисяч осіб.

Кожна багатоповерхівка міста має власний смітєвий дворик – огорожений майданчик, ключі від якого мають лише мешканці будинку. Тут розташовано багато різнокольорових контейнерів: коричневі для харчових відходів, сині для паперу, жовті для упаковки з металу, пластику і змішаних матеріалів. передбачено також баки для сміття, що не піддається сортуванню: використані памперси, побиті лампочки тощо. Однак, залишки фарби, люмінесцентні лам-

пи або батарейки збираються окремо.

Скло викидається у загальні спеціальні контейнери. Його сортують за кольорами: прозоре, зелене, коричневе. Пластикові пляшки приймають спеціальні автомати, влаштовані переважно у супермаркетах, та видають чеки, які можна обміняти на гроші або продукти.

Старий одяг також не викидається, а віддається у соціальний будинок. Окрім того, передбачені спеціальні контейнери, куди жителі міста можуть покласти непотрібний одяг та складене у коробки ношене взуття.

Кожна родина у Трірі отримує поштою персональний річний календар вивозу сміття і щороку сплачує податок у розрахунку 90 євро на одного члена сім'ї. За недотримання правил сортування відходів передбачено штраф або припинення обслуговування.

Сміттєпереробний завод у Трірі переробляє 180 тисяч тонн відходів на рік. Підприємство має потужну систему фільтрів, тому повітря у місті чисте. У зоні переробки без перерви і вихідних

працюють екскаватори і шредери. Подрібнене сміття (рештки їжі та біологічні відходи) з часом перетворюється на компост – високоякісне добриво для землі, який продають у фермерські господарства не тільки Німеччини, а й сусідніх країн. Одна тонна високоякісного компосту коштує 1 тис. євро, а фермери стоять у черзі, оформлюючи замовлення за кілька місяців наперед.

Польща

з 1 липня 2017 року у Польщі почали діяти нові правила сортування сміття, які передбачають роздільне збирання відходів до чотирьох окремих контейнерів.

У **Вроцлаві** на вулицях повсюди встановлено різнокольорові урни: сині – для паперу та картону, жовті – для пластику, зелені – для скляних пляшок і бляшанок, коричневі – для харчових відходів.

А після Різдвяних свят на вулицях з'являються спеціальні контейнери для ялинок. Правилами передба-

чено, що відходи будівельних матеріалів після ремонту оселі мають вивозитися у спеціально замовленому контейнері.

У багатоповерхових будинках сміттєві баки знаходяться в окремому приміщенні, яке комунальники щоранку ретельно прибирають.

Місячний тариф за послуги з вивезення відсортованого сміття складає 44 злотих з квартири. У приватних будинках – 10 злотих з особи за відсортоване сміття і 15 злотих за складене у загальний пакет.

Відсортоване сміття вивозиться на сміттєпереробні заводи у містечках Рудна Велка, Ярошов, Срода Сласка.

Чехія

Сьогодні в Чехії працює 181 сміттєзвалище та чотири сміттєспалювальні заводи. У будь-якому чеському місті чи селі можна побачити кольорові контейнери для сортування відходів, куди потрібно скидати пластик, скло, папір і змішані відходи. Додатково передбачено й окремі баки для металу, біологічних відходів, пакетів від соку, молока та напоїв, для одягу і взуття. Скло збирається окремо прозоре та кольорове. У Чехії окремо збирають також батарейки, електропровода-

ди, ліки, навіть вже є спеціальні контейнери для шприців. Всі баки щільно закриті, щоб сміття не розкидалось та не було неприємного запаху.

Нещодавно у місті **Люберець**, де проживає 100 тис. людей, введено в дію сміттєспалювальний завод. Підприємство потужністю 96 тис. тонн ТПВ у рік, розташоване майже у центрі міста, забезпечують сировиною городяни (на 20-25%) та жителі приміських зон у радіусі 40 кілометрів. В результаті спалювання, яке відбувається при температурі 850 -1100 градусів С, окрім вироблення теплової та електричної енергії, утворюється 30 тис. тонн шлаку, який використовується у будівництві. Також у процесі спалювання з відходів вилучається 1800 тонн металу.

Жителі міста мають дотримуватися правил сортування. Тариф на послуги вивезення та утилізації сміття складає 494 чеських крони у рік з однієї особи.

Інформація підготовлена за матеріалами відкритих джерел та сайтів міст

Мери Славути та Южного взяли участь у Європейському тижні регіонів та міст

8-11 жовтня 2018 року Славутський міський голова, Голова Хмельницького регіонального відділення Асоціації міст України Василь Сидор та Юженський міський голова, Голова Палати міських громад середніх міст АМУ Володимир Новацький стали учасниками шістнадцятого Європейського тижня регіонів та міст Європи (European Week of Regions and Cities), який відбувся у Брюсселі (Королівство Бельгія). Це один із найбільших знакових заходів в ЄС, в рамках якого європейські міста та регіони отримують можливість продемонструвати свій потенціал розвитку, інновації та прогрес у створенні робочих місць, підкреслюючи важливість розвитку місцевого та регіонального управління.

Славутський міський голова В.Сидор: Асоціації місцевого самоврядування є в усіх європейських країнах. Вони забезпечують діалог місцевого самоврядування з вищими органами державної влади, сприяють захисту інтересів громад. В нашій державі цю роль виконує Асоціація міст України, яка є майданчиком, де усі муніципалітети об'єднують зусилля заради відстоювання власної позиції, своїх повноважень та можливостей

Такі заходи дають можливість ознайомитися з європейським досвідом, побачити життя європейських міст. Лейтмотивом Європейського тижня регіонів та міст була підтримка місцевого самоврядування, передача повноважень муніципалітетам, а також залучення інвестицій. Ці важливі питання обговорювалися на платформі «Відкриті дні регіонів та міст ЄС». Вразила презентація України, зроблена в рамках цієї панелі – у ній продемонстровані реальні здобутки нашої держави, якими можна пишатися.

Однією з важливих тем заходу була європейська політика згуртованості, суть якої полягає у налагодженні ефективної співпраці людей, міст та регіонів. Європа бере цей напрямок за основу, тому що розуміє – тільки у злагодженій співпраці можна забезпечити розвиток економіки, громадського сектору та локальної демократії.

На окрему увагу заслуговувало питання вищої освіти та професійно-технічної освіти у ЄС. Європейська концепція нагадує українську концепцію профтехосвіти, у якій акцент робиться на отримання студентами практичних знань через залучення їх до роботи на профільних підприємствах. Такий підхід допомагає отримувати кваліфіковані кадри та забезпечити роботу студентів і випускників за спеціальністю. Дуже важливо було дізнатися про досвід Європи, оскільки зараз у нашій державі впроваджується дуальна форма навчання.

Також мене дуже зацікавила доповідь делегації з Мадрида, столиці Іспанії. Його представники продемонстрували практичні алгоритми і успішні приклади створення кластерів, які дали змогу залучити інвесторів. Ця інформація була дуже корисною, оскільки Славути обрала для себе одним із пріоритетів розвиток індустріального парку. Ми вже провели усі необхідні підготовчі роботи щодо документації, працюємо над створенням інфраструктури. Тож досвід Мадрида буде дороговказом у питанні побудови ефективної системи залучення інвестицій.

Хочу додати, що асоціації місцевого самоврядування є в усіх європейських країнах. Вони забезпечують діалог місцевого самоврядування з вищими органами державної влади, сприяють захисту інтересів громад. У нашій державі цю роль виконує Асоціація міст України, яка є майданчиком, де усі муніципалітети об'єднують зусилля заради відстоювання власної позиції, своїх повноважень та можливостей. Впевнений, що спільними зусиллями нам вдасться завершити реформу з децентралізації та створити державу сильних, спроможних громад.

Южненський міський голова В.Новацький: Обмін досвідом з країнами ЄС дуже важливий, адже Україна взяла курс на втілення реформи з децентралізації та впровадження європейських стандартів

”

Візит у Брюссель на Європейський тиждень регіонів та міст дозволив отримати вичерпну інформацію про глобальні виклики та можливості регіонального розвитку, а також визначити пріоритетні напрями муніципального управління у майбутньому.

Мене дуже зацікавило питання вирівнювання регіональних асиметрій у Європейському Союзі, яке обговорювалося в ході панельних дискусій. Для досягнення рівного регіонального розвитку країни ЄС впроваджують політику згуртованості. У Європі розуміють, що без об'єднання навколо ключових пріоритетів та цілей неможливо досягти реального результату соціально-економічного розвитку. Для України важливим завданням на шляху до подолання регіонального дисбалансу є розробка стратегій розвитку регіонів, які будуть спрямовані на зростання валового регіонального продукту та створення конкурентного середовища.

Корисною була також дискусійна панель, присвячена залученню і втриманню талановитої молоді в регіонах та містах. Саме креативні молоді люди активізують економічний, соціальний та культурний розвиток громад. Южне – молоде, прогресивне місто, буде направляти все більше зусиль на підтримку молоді.

Асоціація міст України дає можливість брати участь у міжнародних заходах та вивчати досвід муніципального розвитку країн ЄС. Це дуже важливо у наш час, коли Україна взяла курс на втілення реформи з децентралізації та впровадження європейських стандартів.

Мер Балти взяв участь у міжнародній конференції проекту ПЛАТФОРМА

10 жовтня 2018 року Балтський міський голова Сергій Мазур взяв участь у міжнародній конференції, присвяченій 10-річчю співпраці асоціацій органів місцевого самоврядування в рамках проекту ПЛАТФОРМА, який започаткувала Рада європейських муніципалітетів та регіонів (CEMR) у Брюсселі (Королівство Бельгія).

Балтський міський голова С.Мазур: Масштаб роботи Асоціації міст України охоплює не лише Україну, але й набуває міжнародного статусу. Це дозволяє розширювати перспективи розвитку, бачити цікавий досвід з-за кордону, будувати нові плани.

Проект ПЛАТФОРМА – це коаліція місцевого самоврядування багатьох країн світу, що протягом десяти років сприяє «децентралізованій співпраці» громад. Ця співпраця дає змогу містам Європи та усього світу налагоджувати партнерські відносини, поширювати кращий досвід, працювати разом задля розвитку громад. Особливо важливим завданням для децентралізованої співпраці є досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) в країнах-членах Організації Об'єднаних Націй. Це питання було лейтмотивом конференції. Крім того, піднімалися багато важливих тем: моделювання системи управління в містах, розвиток бізнесу в регіонах, залучення молоді, сучасні варіанти рішень екологічних проблем, міжнародне партнерство, інновації та багато інших.

На конференції були представлені не лише європейські країни, але й Африка та Латинська Америка. Тож для мене дуже важливим було спілкування з колегами з різних куточків світу, налагодження з ними дружніх стосунків, обмін досвідом.

Я брав участь у секції, присвяченій країнам Східного Партнерства ЄС, де ми обговорювали зміни, що відбулися протягом останніх кількох років в Україні, Грузії, Молдові, а також співпрацю Європейської Комісії, асоціацій Латвії та Нідерландів з країнами Східного Партнерства. Учасники активно дискутували європейські ініціативи «Угода мерів» та «Мери за економічне зростання». Балтська громада вже приєдналася до «Угоди мерів» та активно впроваджує цю програму.

Хочу наголосити – дуже добре, що масштаб роботи Асоціації міст України охоплює не лише Україну, але й набуває міжнародного статусу. Це дозволяє розширювати перспективи розвитку, бачити цікавий досвід з-за кордону, будувати нові плани. Завдяки роботі АМУ, керівники українських громад можуть обмінюватися досвідом та брати участь в обговоренні локальних та глобальних питань на міжнародній арені.

Матеріалами для публікації підготували регіональні консультанти АМУ з комунікацій: у Хмельницькій області – **Анна Сіра**, в Одеській області – **Оксана Піднебесна**.